

Uchwała nr 43
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
z dnia 14 lipca 2026 r.

w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Na podstawie art. 41¹ ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338) oraz § 13 ust. 5 i 6 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 10 września 2019 r. w sprawie Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem (Dz. U. z 2019 r. poz. 1743 oraz z 2021 r. poz. 1247) Rada uchwala, co następuje:

§ 1.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem wyraża niniejszą opinię w przedmiocie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, przedstawionego Radzie przez Sekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Karolinę Ziolo-Pużuk w dniu 11 czerwca 2026 r.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem dostrzega potrzebę reformy systemu oceny działalności naukowej i pozytywnie ocenia kierunek zmian zmierzających do zwiększenia znaczenia jakości działalności naukowej, ograniczenia nadmiernej koncentracji na wskaźnikach ilościowych oraz lepszego powiązania wyników oceny z rzeczywistym potencjałem instytucjonalnym podmiotów systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

Rada z aprobatą odnosi się również do wydłużenia okresu objętego ewaluacją do pięciu lat oraz działań mających na celu ograniczenie presji związanej z krótkoterminowym osiąganiem wskaźników ewaluacyjnych. Rozwiązania te mogą stworzyć korzystniejsze warunki dla prowadzenia badań naukowych wymagających dłuższej perspektywy oraz sprzyjać bardziej stabilnemu rozwojowi uczelni i instytutów naukowych.

§ 2.

Pomimo pozytywnej oceny kierunku projektowanych zmian, Rada wskazuje na kwestie wymagające dopracowania w toku dalszych prac legislacyjnych.

Po pierwsze, Rada zwraca uwagę, że przedstawiony projekt nie umożliwia pełnej oceny skutków reformy. Znaczna część rozwiązań determinujących funkcjonowanie nowego modelu oceny działalności naukowej ma zostać określona w drodze rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydanego na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 1 ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce w brzmieniu zaproponowanym w art. 1 pkt 23 lit. c projektowanej nowelizacji. W ocenie Rady ogranicza to możliwość rzetelnego przeprowadzenia konsultacji publicznych oraz kompleksowej oceny wpływu projektowanych regulacji na funkcjonowanie szkolnictwa wyższego i nauki.

Po drugie, projekt nie określa w wystarczającym stopniu mechanizmów zapewniających, aby ocena potencjału instytucjonalnego uwzględniała działania uczelni i instytutów naukowych na rzecz rozwoju młodej kadry akademickiej. Rada stoi na stanowisku, że jednym z podstawowych elementów oceny potencjału powinny być rozwiązania wspierające rozwój studentów angażujących się w działalność naukową, doktorantów i młodych naukowców, w szczególności w zakresie jakości opieki naukowej, mentoringu, umiędzynarodowienia, mobilności, przejrzystości ścieżek rozwoju kariery naukowej oraz wsparcia organizacyjnego, merytorycznego i finansowego udzielanego uczelnianym organizacjom studenckim i uczelnianym organizacjom doktorantów (w szczególności kołom naukowym) przez ich macierzyste uczelnie.

Po trzecie, Rada dostrzega ryzyko, że projektowana ocena potencjału, pomimo deklarowanego celu ograniczenia obciążeń administracyjnych, może prowadzić do powstania nowych obowiązków dokumentacyjnych i sprawozdawczych. Projektowane rozwiązania powinny zostać skonstruowane w sposób zapewniający, że ocenie będą podlegały rzeczywiste działania podejmowane przez podmioty, a nie wyłącznie jakość przygotowanej dokumentacji.

Po czwarte, Rada wskazuje na potrzebę zapewnienia odpowiedniej przejrzystości nowych zasad oceny działalności naukowej. Kryteria oraz sposób przeprowadzania oceny powinny być możliwie jednoznaczne, przewidywalne i oparte na obiektywnych przesłankach, tak aby ograniczyć ryzyko rozbieżności interpretacyjnych oraz zapewnić równe traktowanie wszystkich podmiotów objętych oceną.

§ 3.

Rada podkreśla, że skuteczność projektowanej reformy będzie zależała nie tylko od przyjętych rozwiązań ustawowych, lecz również od sposobu przygotowania przepisów wykonawczych oraz ich konsultowania ze środowiskiem akademickim.

W związku z powyższym, Rada rekomenduje, aby projekt nowego rozporządzenia w sprawie określenia sposobu przeprowadzania oceny działalności naukowej został przedstawiony do konsultacji publicznych na możliwie wczesnym etapie oraz aby w proces jego przygotowania włączono przedstawicieli studentów, doktorantów, młodych naukowców i organizacji reprezentujących młode pokolenie.

Rada wskazuje ponadto na potrzebę monitorowania skutków wdrożenia nowego modelu oceny działalności naukowej ze szczególnym uwzględnieniem jego wpływu na rozwój kariery naukowej młodych badaczy, funkcjonowanie szkół doktorskich oraz atrakcyjność podejmowania pracy w sektorze szkolnictwa wyższego i nauki.

§ 4.

Rada Dialogu z Młodym Pokoleniem wyraża przekonanie, że projektowana reforma powinna prowadzić nie tylko do zwiększenia efektywności systemu oceny działalności naukowej, ale przede wszystkim do budowy nowoczesnego, stabilnego i przewidywalnego systemu szkolnictwa wyższego i nauki, wspierającego rozwój młodych talentów, wysoką jakość badań naukowych oraz konkurencyjność polskiej nauki w wymiarze międzynarodowym.

Rada deklaruje gotowość do dalszego udziału w pracach nad projektowanymi rozwiązaniami oraz przedstawiania propozycji służących uwzględnieniu perspektywy młodego pokolenia w procesie reformowania systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

§ 5.

Uchwałę przekazuje się Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

§ 6.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Współprzewodniczący
Rady Dialogu z Młodym Pokoleniem
Piotr Stec
Hubert Jerzy Taładaj